

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/99/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120211455
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8120211455.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a sudcov JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci starostlivosti súdu o mal. P. J., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpený opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny L., pochádzajúci z matky J. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXE, X., B., a z otca P. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. J. XX, právne zastúpeného Mgr. Petrom Troščákom, advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná 50, o zvýšenie výživného, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 27P/209/2020-145 zo dňa 26.04.2021 jednohlasne takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok okrem výroku III.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol nasledovne:

Mení rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 28P/11/2016-20 zo dňa 07.09.2016 v spojení s rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 30P/23/2020-28 zo dňa 07.09.2020 tak, že zvyšuje výživné zo strany matky zo sumy 100 eur na sumu 170 eur, ktoré výživné bude platiť od 01.10.2020 opakovane do budúca k rukám otca, vždy do 30. dňa v mesiaci vopred. Dižné výživné za obdobie od 01.10.2020 do 31.03.2021 vo výške 420 eur je matka povinná zaplatiť do troch mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh otca zamietá. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 62 ods. 1 až 5, § 78 ods. 1, § 65 ods. 1, § 75 ods. 1 a § 77 ods. 1 Zákona o rodine.

3. Vo svojom rozhodnutí uviedol, že v konaní bolo preukázané, že pomery u maloletého, ako aj rodičov sa od poslednej úpravy zmenili. V čase poslednej úpravy výživného mal maloletý X rokov, v súčasnej dobe je žiakom 1. ročníka základnej školy. Výlučne starostlivosť o maloletého zabezpečuje otec, pričom matka preukázateľne prispieva na výživu maloletého sumou 100 eur mesačne. Hoci tvrdila, že prispieva aj nad rámec výživného, tieto skutočnosti neboli preukázané. Otec sa o dieťa stará riadne, nedostatky v starostlivosti neboli zistené. Zvýšené náklady na maloletého boli spojené s nákladmi na stravu, ošatenie, školských i mimoškolských aktivít. Matka uzavrela manželstvo a všetky náklady na bývanie a stravu znáša spolu s manželom. Jej príjem bol preukázaný, matka odmietla preukázať príjem jej manžela. Súd vychádzal z príjmu matky a skutočnosti, že pokiaľ by bol manžel matky zamestnaný len s minimálnou mzdou, zarábala by zhruba 1.500 eur mesačne, a ak by bol dôchodcom, tak by tento dôchodok predstavoval sumu 1.000 eur mesačne. V oboch prípadoch by bol tento príjem dostatočný na úhradu nákladov, ktoré matka uvádzala a výdavky na bývanie a stravu vo výške 600 eur mesačne nepovažoval z jej strany za primerané, keďže by to mala byť iba polovica nákladov na stravu a bývanie.

Preto náklady matky zohľadnil, ale len čiastočne. Vychádzal z príjmov matky, z príjmov otca a z potrieb maloletého dieťaťa. Samotná matka uviedla, že sa zvýšili výdavky u maloletého o 70 eur mesačne. Súd prvej inštancie však zohľadnil, že výlučne sa o dieťa stará osobne otec, preto by zo strany matky mala byť participácia na výživnom vo vyššej finančnej miere ako prispievanie otca. Vzhľadom na to vyhovel návrhu otca a zvýšil výživné na 170 eur mesačne.

4. Výrok o dlžnom výživnom odôvodnil tak, že od podania návrhu do rozhodnutia uplynulo 6 mesiacov, preto výživné, ktoré bolo zvýšené o 70 eur za 6 mesiacov znamená 70 eur x 6 mesiacov, čo je 420 eur, a tieto vzhľadom na takúto sumu určil matke splatiť v troch mesačných splátkach od právoplatnosti rozsudku.

5. Výrok o trovách konania rozhodol podľa ust. § 52, § 57, § 58 CMP.

6. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote vo výrokoch I. a II. podala odvolanie matka. Tvrdila vo svojom odvolaní, že súd prvej inštancie nevychádzal zo správne zisteného skutočného stavu veci. Súd prvej inštancie vychádzal zo sumy 1.500 eur mesačne ako príjem matky, resp. z hrubého príjmu 1.755 eur. Tieto sumy však nezodpovedajú skutočnému príjmu matky a rovnako nevyplývajú z dôkazov predložených matkou v konaní pred súdom prvej inštancie. Skutočný príjem matky je v hrubom vyjadrení 2.000 eur mesačne, v čistom 1.200 eur mesačne. Preto aj čistý príjem otca prevyšuje čistý príjem matky. Nesúhlasí so stanoveným výživným vo výške 170 eur od 01.10.2020, ale len vo výške 150 eur mesačne, a preto aj dlžné výživné by predstavovalo len sumu 300 eur, ktoré by vyrovnala v troch mesačných splátkach.

7. K odvolaniu matky vyjadril sa opatrovník maloletého dieťaťa, ktorý uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutočností, ktoré zistil vo vzťahu k pomerom rodičov dieťaťa a ďalších vyživovacích povinností, ktoré ani jeden z rodičov nemá. Preto považoval výživné vo výške 170 eur mesačne, aj keď z tvrdeného príjmu matky 1.200 eur mesačne za primeraný a správny. Navrhol rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdiť.

8. K odvolaniu matky vyjadril sa aj otec, ktorý poukázal na článok 41 ods. 1 Ústavy SR, ktorý článok zaručuje osobitnú ochranu detí a mládeže. Tiež vychádzal z ustálenej rozhodovacej praxe odvolacích súdov, kde sa vychádzalo napr. z rozhodnutí Krajského súdu v Trnave z konania pod sp. zn. 10CoP/15/2016, kde sa konštatuje, že v zaužívanej súdnej praxi platí, že výživné, ktoré hradí povinný rodič by mal predstavovať 20 až 30 % jeho čistého príjmu. So zreteľom na vyššie uvedené potom súd prvej inštancie bol ešte zhovievavý voči matke, keďže výživné nezvýšil ani na sumu 20 % z jej príjmu. Vychádzajúc z príjmov rodičov po odpočítaní matkiných nákladov spolu s jej manželom určite ostáva matke dostatok finančných prostriedkov na úhradu nákladov spojených s jej životom. Preto navrhol takisto potvrdiť rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne.

9. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací podľa ust. § 34 CSP zistil, že odvolanie bolo podané včas podľa § 362 ods. 1 CSP oprávneným subjektom, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané podľa § 359 CSP a ide o rozhodnutie súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa podľa § 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d), g) CSP. Odvolací súd preskúmal rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo bez viazanosti rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 65 a § 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne. Súd zistil skutočnosti, ktoré boli rozhodujúce pre posúdenie nároku navrhovateľa a dospel aj k správnym právnym záverom. Preto boli splnené podmienky pre potvrdenie tohto rozhodnutia v súlade s § 387 ods. 1 CSP.

10. Maloletý P. pochádza z manželstva rodičov, ktoré bolo rozvedené rozsudkom tunajšieho súdu č. k. 28P/11/2016-20 zo dňa 07.09.2016. V danom konaní bola schválená rodičovská dohoda. Maloletý bol zverený do osobnej starostlivosti otca a zo strany matky bolo určené výživné 100 eur. V čase rozhodovania bol príjem otca asi 900 eur. Zabezpečoval kompletnú starostlivosť o maloletého, pričom v starostlivosti mu pomáhali jeho rodičia, pokiaľ bol v práci. Otec žil v rodinnom dome svojich rodičov v šesťizbovom rodinnom dome. Obýval prvé poschodie. K dispozícii mal štyri izby. Otec za stravu a bývanie prispieval sumou 200 eur mesačne.

11. Matka v danom čase pracovala ako opatrovateľka v B.. Pokiaľ prišla na U. bývala u svojich rodičov.

12. Otec naďalej pracuje ako policajt, jeho príjem je asi 1.400 eur mesačne. K tomu poberá rodinné prídavky a výživné 100 eur. Na stravu dáva asi 250 eur mesačne, pohonné hmoty 190 eur, za telefón, internet a televíziu platí 100 eur. Pracuje v W., denne najazdí asi XXX kilometrov. Naďalej žije u svojich rodičov, mesačne platí polovicu inkasa 50 eur, taktiež pomerne náklady na poistky domu 62 eur, vodu, odpad a daň z nehnuteľnosti a ďalšie poplatky za dom 10 eur. Drogeria preňho a pre syna 40 eur, ošatenie synovi 20 eur. Spláca spoločné úvery, ktoré mal s matkou maloletého 380 eur mesačne a 139 eur. Taktiež svoj úver vo výške 100 eur mesačne. Na tunajšom súde bolo rozhodnuté o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov, pričom každý z manželov má uhradiť polovicu spoločných úverov.

Maloletý od septembra 2020 začal navštevovať základnú školu, kde otec platí školné 5 eur, školský klub taktiež 5 eur, školské pomôcky 20 eur mesačne. Telefón synovi platí po 10 eur mesačne. Matka sa vydala, žije v B. v dome svojho manžela. Pracuje, jej príjem je asi 1.500 eur. Denne dochádza do práce XX kilometrov. Matka uviedla, že spotreba jej auta je 6,2 litra na 100 kilometrov a hodnota benzínu je 1,25 eur za liter. Pri jazde XX kilometrov denne je tak hodnota PHM necelých 110 eur oproti 220 eur ako uvádzala matka. Vlastníkom motorového vozidla je manžel matky. Matka uviedla, že žije v rodinnom dome a za ubytovanie, stravu prispieva sumou 300 eur. Mobilný telefón uhrádza vo výške 80 eur, paušál je taktiež na jej manžela. Poistenie v prípade smrti platí 12 eur. Má dve exekúcie kde uhrádza 30 eur a 20 eur mesačne. Podľa vyjadrenia matky na stravu minie ďalších 300 eur. Podľa vyjadrenia matky každý druhý mesiac posielala balíčky na U., kde majú byť údajne hračky a ošatenie pre maloletého. Matka však toto nepreukázala. Podľa vyjadrenia matky zvýšené náklady na maloletého predstavujú celkovo 75 eur. Na týchto nákladoch by sa mal podieľať podľa tvrdení matky aj otec. Matka preukázala časť nákladov na bývanie, splátky úverov a za mobilný telefón.

13. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihladne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

14. Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremičuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späť odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

15. Odvolateľka - matka nesúhlasila so stanovenou výškou výživného a dospela k záveru, že súd prvej inštancie vychádzal z nesprávne zistených skutočností, keďže jej čistý príjem nie je 1.500 eur mesačne, ako to bolo uvedené v rozsudku súdu prvej inštancie, ale len 1.200 eur mesačne. Poukázala preto, že má nižší príjem ako otec maloletého. V nadväznosti na uplatnené odvolacie námietky matky s ohľadom aj na stanovisko otca a opatrovníka, po vyhodnotení skutočného stavu veci, odvolací súd dospel k záveru, že zvýšenie výživného zodpovedá odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa. Súd prvej inštancie zistil skutočností, ktoré sú rozhodujúce pri návrhu na zvýšenie výživného, ktorý spravidla vychádza z porovnania pomerov v čase predošlej úpravy vo vzťahu k výživnému, na ktoré bol zaviazaný ten povinný rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará vo vzťahu k oprávnenému rodičovi, ktorý osobnú starostlivosť zabezpečuje. Súd prvej inštancie vyzval matku na predloženie dôkazov, a to v podobe príjmov jej osobných, príjmov jej manžela a jej výdavkov. Tieto skutočnosti boli opísané v rozsudku súdu prvej inštancie v bodoch 5, 6, 7 tohto rozsudku a dospel na základe takto zistených skutočností a listinných dôkazov, ktoré predložila na výzvu súdu samotná matka, k správny skutkový záverom.

16. Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

17. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ust. § 230 CSP a § 78 ods. 1 Zákona o rodine, v ktorých ustanoveniach sa určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať vec znova. Civilný mimosporový poriadok však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, pretože práve § 121 CMP umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Zmena pomerov bola v danom prípade nepochybná. Vyživovacia povinnosť rodičov k neplnoletému dieťaťu je daná ex

lege a obvyklým spôsobom plnenia je stav, kedy dieťa žije v spoločnej domácnosti rodičov a výživné je plnené v naturálnej forme. Súd k stanoveniu konkrétnej výšky výživného pristupuje len v prípadoch potencionálneho ohrozenia oprávneného dieťaťa - ak nežijú rodičia spolu, došlo k rozpadu ich rodiny, prípade k rozvodu manželstva a prípadne pokiaľ niektorý z rodičov svoju vyživovaciu povinnosť neplní. Zmyslom je teda zabezpečiť dieťaťu porovnateľné podmienky s tými, aké by malo, keby rodičia žili spolu a riadne sa o dieťa starali (Nález Ústavného súdu ČR sp. zn. IV. ÚS/650/15 z 16.12.2015).

18. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup do školy, prípadne nástup dieťaťa na vyšší stupeň školy. Na strane povinného rodiča ide o zmenu jeho majetkových pomerov príjmov. Zistený bol skutkový stav v tom duchu, že pokiaľ išlo o maloletého P., skutočne došlo k podstatnej zmene pomerov, keďže naposledy bolo výživné určované vo veku X rokov maloletého dieťaťa. V súčasnej dobe je už žiakom základnej školy a v čase rozhodovania odvolacieho súdu dokonca skončil predošlý školský rok a maloletý P. nastúpil do ďalšieho ročníka základnej školy. Na základe dohody rodičov o dieťa sa osobne stará otec, matka žije v zahraničí, tu možno súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie o tom, že práve ten rodič, ktorý sa osobne nestará o maloleté dieťa, môže prispievať vyššou sumou na výživu ako rodič, ktorý dennodenne zabezpečuje starostlivosť o dieťa. Preto nemusí byť otrocky rozdelené výživné na polovicu medzi matku a otca. V skutočnosti aj samotná matka súhlasila s tým, že došlo k zmene pomerov u maloletého, že si to uvedomuje, ale ponúkla výživné vo výške od 150 do 160 eur mesačne. Tvrdila, že okrem výživného 100 eur, ktoré doteraz platila mesačne, prispieva aj iným spôsobom, rôznymi balíkmi pre maloletého, ale tieto okolnosti neboli preukázané. Bezosporu vplyv na takéto pomery má aj to, že súd prvej inštancie vyzval matku, aby preukázala majetkové pomery, teda príjmy terajšieho manžela, ktorý v čase poslednej úpravy ešte nefiguroval v tomto kontexte. Okolnosť jeho príjmu preukázaná nebola, ale manželský vzťah predpokladá participáciu na výdavkoch, ktoré mesačne alebo pravidelne rodina má sa podieľať obaja manželia. Ako to vyplýva z podkladov predložených matkou, matka riadne pracuje. Pracuje aj otec dieťaťa, stará sa o dieťa, dieťa má vytvorené všetky podmienky v rodine jeho rodičov. Opatrovník maloletého dieťaťa nezistil žiadne závädy v tomto stave. Z týchto dôvodov sa domnieva odvolací súd, že porovnal pomery v čase kedy bolo naposledy určované výživné, teda v roku 2016 s pomermi v čase rozhodovania vo veci, tak vo vzťahu k príjmu, osobným pomerom na strane matky, otca, ale hlavne k pomerom maloletého, ktorý má participovať na životnej úrovni oboch rodičov.

19. Na dôvažok ešte uvádza, že osobná starostlivosť toho rodiča, ktorý sa o dieťa stará, teda v danom prípade otca, je nepomerne rozdielna ako u rodiča, ktorý je povinný výživné platiť a dennodenným spôsobom nemá na starosti výživu a výchovu tohto dieťaťa. Pokiaľ išlo o nejaké percentuálne vyjadrenie toho, v akej miere má povinný rodič prispievať na výživu, možno konštatovať, že to výživné vzhľadom na skutočnosť, že dieťa navštevuje základnú školu a že otec podal návrh na zvýšenie výživného až po štyroch rokoch pri podstatnej zmene pomerov, ktoré výživné bude matka platiť do budúcnosti, považoval sumu 170 eur mesačne za primeranú. Odvolanie matky bolo namierené na nesprávne zistený skutkový stav - nesprávne ustálenú výšku jej mesačného príjmu. Odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie vychádzal z priemeru zaslaných výpisov o príjme matky (zaslané matkou) a z takto predložených potvrdení dospel k správne skutkovému záveru o príjme matky. V konečnom dôsledku aj matkou v podanom odvolaní, tvrdený mesačný príjem 1.200 eur je dostatočným pre stanovené výživné 170 eur mesačne.

20. Preto rozhodnutie súdu prvej inštancie vo vzťahu k výrokom I., II. a IV. ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP. Pokiaľ ide o dlžné výživné, to vychádzalo zo správneho vyjadrenia vo vzťahu k zvýšenému výživnému a obdobiu, za ktoré dlžné výživné súd prvej inštancie určoval. Rovnako súd prvej inštancie upravil, za ktorú má matka vyrovnáť dlžné výživné je v súlade s týmto zisteným skutkovým stavom.

21. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté v súlade s ust. § 396 ods. 1 a § 52 CMP.

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).